

Starck-system, la revolta

Una trajectòria professional i un títol: 'Vanity case by Starck'. Aquesta és la mostra que es presenta el dia 16 d'abril al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona dins el marc de la Primavera del Disseny i que mostra l'obra i les reflexions d'un geni: Philippe Starck.

Vanity case o, per entendre'ns, *necesser*. Símbol del viatge, de la itinerància —que adoptarà l'exposició mateixa, després de deixar el Centre d'Art Santa Mònica—, però també, i en aquest cas, metàfora del més pur estil de vida starckià. "Philippe viu d'aeroport en aeroport, d'un avió en un altre, sempre d'aquí cap allà. No para", confessa Ferran Amat, propietari de la mítica botiga Vinçon, vell amic del dissenyador francès i també comissari de l'exposició junt amb Juli Capella i Quim Larrea. L'exposició, que abraça un total de vuitanta-cinc peces, entre objectes de petites dimensions, maquetes d'obres d'arquitectura i d'objectes de gran format, a més d'una sèrie de vídeos sobre la seua vida, obra i dissenys d'interiors, representa la culminació del Premi Barcelona Disseny que, en l'anterior edició de la Primavera del Disseny el 1995, es va atorgar al dissenyador francès. L'exposició intenta "reflectir la producció de l'obra de Starck; un fet d'altra banda bastant complex, perquè ha generat des de televisors fins a edificis sencers, des d'interiors d'hotels fins a raspalls de dents", explica Quim Larrea.

Cada producte dels que componen l'exposició s'inclouen en una *vanity case* acompanyats d'interessants reflexions autocrí-

tiques del dissenyador i un petit llum d'escriptori que dona llum únicament a cadascun dels fons del *necesser*. Són petits secrets

**La genialitat,
l'enginy, però
sobretot veure-ho
de qualsevol
manera excepte
des de la banal
frontalitat.
Aquest és Starck.**

ARXIU / CAPELLA & LARREA

Philippe Starck posseeix avui dia la batuta mundial del disseny industrial. L'exposició abraça 85 peces.

i una ambientació de la sala ideada per Starck mateix que ofereix al conjunt de la producció enmig de l'obscuritat relativa tan sols alluminada per punts de baixa intensitat, aires de constel·lació. És l'univers de Starck repetit ara vuitanta-cinc vegades; l'"Starck-system" si voleu, absolut: motocicletes, ganivets, cadires, edificis, alguna aixeta, un espremedor revolucionari i manual..., però sobretot la genialitat i l'enginy, la visió única que el caracteritza i aquest veure-ho de qualsevol manera excepte des de la banal frontalitat del dia a dia. És Starck ell mateix, "entre Leonardo da Vinci i la NASA".

La mostra no representa sinó la vida en una maleta, el moviment, el canvi, l'agilitat; fet i fet, l'essència personal de Philippe Starck. Però també, la itinerància a què es veurà sotmesa la mostra una vegada acabe, el 5 de juny, el seu termini a Barcelona. "Hem trobat molt interès de centres d'arreu del món perquè l'exposició hi passi, especialment als Estats Units, Brasil, Argentina i Nova Zelanda", assegura Larrea.

El somni d'un seductor. "És un dels comunicadors més grans que he vist a la meua vida, és un gran seductor davant la càmera". Dificilment, enfront d'aquestes paraules de Quim Larrea, podria etiquetar-se Philippe Starck úni-

Philippe Starck corba la línia, suavitzza els angles. I imprimeix a aquest tamboret les maneres de la Cort de Versailles.

Duravite (1994) o la personal interpretació d'una antiga cambra de bany. Baix, Lama d'Aprilia. Un scooter que, segons Starck, se l'ha d'estimar com un gosset.

ARXIU / CAPELLA & LARREA

cament de dissenyador, més aviat de comunicador d'ideals per mitjà dels seus objectes. Sota cadascun d'ells, com en cada *vanity case*, batega una explicació, un mòbil i un simbolisme que emanen d'uns valors molt humans. "Quan et parla dels seus objectes, és increïble, però en realitat et parla del bé i del mal, de la llibertat, de l'ésser humà o de la vida i la mort, tot explicant-te un raspall de dents." I aquesta és principalment i en el fons, la revolució per la qual ha apostat en el seriós i excessivament sacre món del disseny. "Quan va sorgir i començà a ser conegut", explica Ferran Amat, "la vella guàrdia es va mostrar molt crítica i reticent enfront de Starck, perquè trencava amb els paràmetres tradicionals de la professió. No hi ha dubte que és un personatge polèmic." De fet, Starck mateix

ho ha afirmat i no es cansa de repetir-ho: "En els meus productes tracte de comunicar, a diferència dels dissenyadors que es dediquen a crear". Es defineix com un agitador polític més que no com un dissenyador, perquè entén que "el disseny no és art, sinó creativitat". I que "els dissenyadors més que treballar amb l'estètica, han de treballar amb projectes polítics i filosòfics. S'ha de crear pensant en l'ésser humà". Ell parla, pensa i es relaciona amb la gent a través d'objectes com ara una escombreta de wàter o una cadira. Starck s'ha posat al servei de la societat amb una missió difícilment resoluble: bandejar la mediocritat i crear una atmosfera humana en què els valors positius fluesquen de cada racó. Per això, els seus productes són dissenys afectius, càrregues i compendi d'emocions a l'en-

ARXIU / CAPELLA & LARREA

La flama del 'Nani Nani' a Tòquio. Tot un símbol, una imatge totèmica onejant sobre la societat japonesa.

calç de la felicitat de l'home, lluny de la fredor homologadora de la línia estricta i angulosa de l'ortodòxia funcionalista. El seu eclecticisme supera qualsevol etiquetatge, tot i que de vegades algunes de les peces semblen contenir la sentència tan minimalista "menys és més". Sempre, però, hi emana un punt d'expressionisme que corba la línia, suavitza l'angle i estilitza el producte tot amarant-lo dels sentiments que en el moment de la concep-

ció emanen de la sensibilitat starckiana. Són dissenys afectius, components del que ell anomena *emotional style*; dissenys, d'altra banda, que responen afirmativament a la qüestió que el segle passat algun romàntic francès en un rampell d'animisme va llançar sobre el tapet: "Objectes inanimats, teniu ànima?". Starck estima aquesta citació al punt de configurar la base i part de l'essència del seu treball. El dissenyador ha de crear obeint únicament l'ànima i el cervell, "la resta pertany a l'estètica".

També lluita contra l'adoració fetitxista dels productes perquè, al contrari del que es fa, són aquests qui han d'estimar l'home. I entre l'home i l'objecte es funda una relació humana, d'amistat i simpatia, de dependència mútua en el millor sentit del terme, en què el producte es posa al servei del seu propietari però en què el propietari acaba estimant-lo no sols pel servei que li ofereix, sinó pel seu caràcter simpàtic i desinhibit. "L'*scooter Lama* que va fabricar per a Aprilia, va presentar-lo com un animalet que s'ha d'estimar perquè ens portarà allà on vulguem anar", recorda Larrea. Per tant, la relació de l'home amb la matèria i, com a resultat final, amb els dissenys industrials, la subverteix en favor d'una ètica que no és exactament la del consum sinó la de l'esdevenir de la seua espècie. La matèria acabarà, doncs, desmate-

rialitzant-se dels objectes que ens envolten, segons assegura Starck, i la paraula *client*, en un servei honest del dissenyador, quedarà substituïda per la paraula *amic*.

Partint d'aquesta sensibilitat en la seua relació amb el receptor, a cadascú li ofereix allò que busca, que li demana, sempre dins els límits de la pròpia ètica. Ja li agradaria fer un moble de crisi per a 800 milions de xinesos, però mai no tallarà un arbre per fer un moble, mentre que, paradoxalment els ecologistes, que es diuen protectors de la natura, defensen la fabricació d'objectes amb materials naturals. Abans d'explotar la natura, opta per materials artificials, com ara el plàstic i, en alguns casos, l'alumini. Cadires apilables, tamborets multicolors esdevenen el signe del nostre temps, construïts amb un material fins ara de supermercat i amb connotacions que posen en dubte la seua qualitat. Starck el modela amb somnis propis i intuïcions i l'eleva amb sentit de l'humor i una bona dosi de ludisme al nivell d'elegància i renom de materials reconeguts en les vitrines internacionals. Si el 1925, amb la primera cadira de tub d'acer, Marcel Breuer lluità en favor de l'ús i la dignificació d'un material que corresponia al seu temps, avui el plàstic, en mans de Starck, obeeix a un procés similar.

"Sóc un somiador professional". Les files del disseny indus-

La claror del juliol

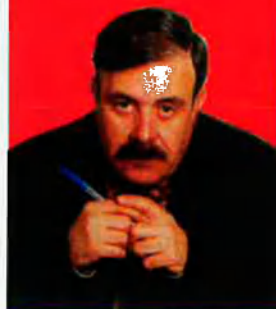
Vicenç Villatoro

Als anys trenta i durant deu anys, dos nois i una noia s'entusiasmen, s'estimen i s'enlluernen amb intensitat. Al seu darrere: el temps de les grans ideologies, de la guerra i de la mort en contrast amb la placidesa dels estius a la claror del juliol en una illa mediterrània.

Edicions 62
"El Balanci", 300

FRANCESC ORTEU
DR. SOLER:
CONFLICTES AVANÇATS
DE LA PARELLA

2a
edició

Primera
edició
esgotada
en
dos dies!

Adreceu-vos a: Rocafort, 242 bis, 08029-Barcelona
Telèfon: 444.38.03 - Fax: 444.38.09

Tirant de Rock

DISSABTE 26 D'ABRIL A LES
22'30.h.
PLAÇA DE BOUS DE VALÈNCIA

GRAMOXONE SKA BAND
OCULTS
MUNLOGS
BRAMS
ELÉCTRICA DHARMA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Viscos

BLOC DE PROGRÉS
Jaume I

ENDERROCK

Consell Insular
de Mallorca

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Informació: 351 17 27

Cadira Dr. No.
Un moble completament fabricat amb plàstic, apilable, versàtil i lleuger.

trial i l'arquitectura han hagut d'acceptar a contracor l'èxit derivat d'una sintonia amb la societat. Dels seus productes, com de les grans obres arquitectòniques, es desprèn un punt d'humor que mira amb ulls desinhibits les cares allargades de la professió. I potser és aquesta irreverència d'*enfant terrible* la que l'ha llançat als principals escenaris internacionals. Philippe Starck diu "coses serioses amb tons lleugers", la qual cosa, com no podria ser d'altra manera, no deixa d'*épater* l'ortodòxia professional.

Però les seues obres –arquitectura i disseny industrial– contenen un punt de surrealisme i en aquest sentit, una associació lliure d'idees. Starck no provoca, sorprèn. "Tomba la truita i ho mira tot des d'una altra perspectiva. Aquesta és, de fet, l'essència del geni", explica Amat. "Parla dels

ARXIU / CAPELLA & LARREA

seus productes, els explica perquè són figures nascudes del somni, són la materialització dels seus somnis. Parla i parla sense parar, el seu discurs és un *continuum* encisador a l'igual que les seues peces. La seua trajectòria

crec que en aquest sentit no pateix trencaments." I tot allò que porta la seua signatura té alguna cosa a dir, tant se val que siga a través dels colors, les formes o els curiosos noms amb què els bateja. Les glaçoneres *Meu-meu* s'assemblen a un cap de vaca amb banyes d'ansa i els tamborrets *Dadada* recorden la sella del cavall, però també –i per què, no?– *Dadà*, honomatopeia infantil, segons deien els membres del grup d'avantguarda, per a designar el cavall.

Produeix familiaritat, una mena de *déjà vu* subliminal i atractiu des que els productes veuen per primera vegada la llum. I aquesta mateixa familiaritat que es demostra amb la receptivitat i la bona acceptació per part del públic, queda reflectida en els ambients acollidors i íntims, gairebé fantàstics, dels hotels novaiorquesos com el Royalton i el Paramount; o en els mateixos cortinatges sostinguts per forques dalinianas del Teatriz, un local madrileny. Són espais relaxants i confortables en què, paradoxalment, hom conviu amb la tensió de la sorpresa, oculta a cada racó; i amb els nous equilibris de cadires de tres potes. Una tensió, d'altra banda, que es materialitza en grans moles arquitectòniques de l'estil del *Nani Nani* de Tòquio, com l'han batejat els japonesos, però que probablement es distèn en les sofisticades estances que va concebre per a Mitterrand i esposa al Palau de l'Elisi.

No obstant això, sempre queda l'enjòlit de saber on i quina serà la segona utilitat latent en les seues creacions, aquella que li proporciona la incomparable capacitat creativa, hereva d'un pare inventor i dissenyador d'avions. El cas és que l'*enfant terrible* que és Philippe Starck ha retornat la frescor i l'enginy al disseny industrial, una manera de viure simpàtica, irrespectuosa, però sofisticada. I en les seues mans el nou mil·lenni serà de plàstic o no serà.

Eliseu T. Climent

Temes d'ara mateix

Pròleg de Joan Batlles i Alerm

Aquest llibre tracta del paper que van tenir alguns moviments d'església (JAC, JEC, JIC, JOC i escoltisme) en la formació d'un nombre important de polítics que han marcat l'època de la transició democràtica a Catalunya.

EDITORIAL MEDITERRÀNEA

FUNDACIO JAUME BOFILL